

Huippuosajat häipyvät

Perniö City sijaitsee lähellä kielirajaa. Kaupoissa kuulee asiakkaiden pamlaavan svenskaa. Hallin lavalla käy pyörähtelemässä monia lähitienoon ruotsinkielisiä. Lehdessämmekin julkaistiin vielä taannoin kolumnia På det andra inhemska. Perniössä ei ilmene kammoa toista kotimaista kohtaan.

Ruotsinkielestä löytyy löyhä linkki tämän päivän puheenaiheisiin. Miksi maassamme opiskelleet ja tutkintoja suorittaneet ulkomaalaiset eivät jää töihin Suomeen, vaan siirtyvät etelämmäs Eurooppaan? Ja miksi emme pysty houkuttelemaan huippuosajia Suomeen?

Kerronpa esimerkin entisestä elämästäni. Opiskellessani tutustuin brittiläiseen taitavaan tutkijaan, joka osasi aika hyvin suomea. Professorin tuoli tuli hakuun, ja hänkin lähetti paperinsa. Hänellä riitti yllin kyllin kansainvälisiä päteviä julkaisuja ja muuta meriittiä.

Häntä ei valittu. Hän ei täyttänyt viran muodollisia vaatimuksia. Ei osannut ruotsia. Saman alan oppituoli avautui piakkoin eräässä Ruotsin yliopistossa. Kollegani haki, ja hänet valittiin! Tieteelliset ja ammatilliset kyvyt ratkaisivat.

Korona lisäsi etätöitä. Monet suomalaiset specialistit muuttivat Etelä-Euroopan maihin ja kauemminkin työskentelemään. Siinä sivussa sai nauttia paremmasta ruoasta ja kuljeskella kivemmissä keleissä. Arvonlisäverot ja muut maksut tilitettiin uuteen asemamaahan.

Koronan melskeissä meilläkin käynnistettiin kampanja huippuosajien houkuttelemiseksi Suomeen. Ensimmäiset uutiset kertoivat laajasta kiinnostuksesta. Raportteja toteutuneista muuttoluvuista ei sittemmin ole näkynyt.

Yritykset raportoivat jatkuvasti, että kehityksen esteenä on puute huippuosajista. Tämä koskee teknisiä aloja eritoten tekoälyä ja IT:tä. Huippuosamisella tarkoitetaan silloin fysiikkaa ja matematiikkaa. Puhutaan myös koodauksesta, mikä ilmeisesti on vain ongelman sivujuonne.

Hesarin toimittaja tutki Suomessa opiskelevien korkeakoulutettujen tilannetta ja laati asiasta laajan reportaasin. Ikävä tosiasia on, että iso osa tutkinnon suorittaneista lähtee jo vuoden sisällä. Ei välttämättä kotimaahansa vaan muualle Eurooppaan. Siinä menevät Suomen koulutusrahat hukkaan.

Syinä lähtöön mainitaan usein puolison työllistyminen. Palkkaa ei sinänsä pidetä pienenä, mutta verotus ja etenkin elämäntilannetta helpottavien verovähennysten puute kyrsii. Tulee esille myös maamme syrjäinen sijainti ja kulttuurierot. On vaikea luoda verkostoja.

Ylitse muiden syiden paistaa kieli. Ei niinkään kielen vaikeus vaan kummalliset kielitaitovaatimukset. Valtaosassa julkisia virkoja edellytetään suomen ja ruotsin hallintaa. Tämä vaatimus estää käytännössä pätevän ulkomaalaisen valitsemisen virkaan.

Helsinki sai Juhana Vartiainenstä mielenkiintoisen pormestarin, raikkaan tuulahduksen vanhoihin tunkkaisiin kuvioihin. Vartiainen on työskennellyt pitkään Ruotsissa taloustutkimuksen piirissä. Hänen johtoajatuksensa on, että väestön ikääntymisen haitat voidaan kepillä vain nostamalla huomattavasti työllisyysastetta.

Tämän edistämiseksi Vartiainen otti erääksi kärkiteemakseen ulkomaisten osaajien saamisen Helsinkiin. Jotta hankkeessa edettäisiin, hän ehdottaa virkojen kielivaatimusten höllentämistä etenkin ruotsin kielen osalta.

Perehdyttyään yllä mainittuun Hesarin artikkeliin huippuosajien häipymisestä hän lausui: ”Surkea epäonnistuminen Suomelta.”

pajen.fi